

Blog 8 oktober 2015

De Art of Impact is een tijdelijk tweejarig programma om de relatie tussen kunst en maatschappij verder te verkennen, versterken en beter zichtbaar te maken. In opdracht van minister Bussemaker van OCW en uitgevoerd door de 6 overheidsgesubsidieerde kunstfondsen (podium, beeldende kunst, creatieve industrie, letteren, participatie en film).

Er zijn twee aanvraagrondes en er is een intendant die zelf projecten uitkiest om mee samen te werken en te ondersteunen. Bij de [eerste aanvraagronde](#) zijn 36 van de 428 aanvragen gehonoreerd, de indieningstermijn van de tweede (en laatste) aanvraagronde is net voorbij. Ook zijn er tot nu toe 12 projecten door de intendant uitgekozen. Het programma verwacht 80 nieuwe en 45 bestaande projecten te kunnen ondersteunen.

Zo'n programma is uniek. En typerend voor het stempel dat Bussemaker op het cultuurbeleid wil drukken: de maatschappelijke waarde van kunst bevorderen en zichtbaar maken. En vooral door meer cultuurparticipatie en door meer nadruk op het maatschappelijk belang van kunst. Wat iets heel anders is dan het instrumentaliseren van kunst (ik schrijf het maar vast op, voordat iemand dat weer als verwijt inbrengt).

Het programma is ongeveer halverwege en dat maakt heel nieuwsgierig naar de impact van het programma zelf. Wat wil het teweeg brengen anders dan een aantal projecten ondersteunen en zichtbaar maken? Wat gaan we meer te weten komen over de maatschappelijke waarde van kunst? Kun je die onderzoeken en hoe dan? Welke soort projecten zorgen voor wat voor soort waarde en impact? Wat betekent dat voor de toekomstige werkwijze van de deelnemende fondsen?

Op de site zelf staat er alleen dit over: Daarnaast is The Art of Impact een onderzoeksprogramma: omdat de impact van kunst en cultuur zich vaak slecht laat

vangen in getallen en percentages, heeft The Art of Impact het doel om door verschillende methoden van aandacht juist de kwalitatieve betekenis van (de ondersteunde) kunstprojecten onder de aandacht te brengen en een sterk instrumentarium te ontwikkelen om de waarde van kunst ook in de toekomst beter te kunnen expliciteren.

Niet een heel duidelijke tekst. Maar er komen in ieder geval verschillende methoden van aandacht en een sterk instrumentarium om de waarde na kunst beter te kunnen expliciteren.

Kunnen we de impact aflezen aan de projecten die ondersteund worden?

Het programma heeft 4 domeinen uitgekozen als speerpunten: leefbare wijk & stad; energie & klimaat; zorg, welzijn & sport en (circulaire) economie. In het juryverslag van de 1^e ronde staat dat de thema's energie & klimaat en economie relatief weinig aanvragen telde. Een breed samengestelde jury trouwens. Opvallend is wel dat van een van de juryleden ook een project beschreven lijkt (en ondersteund wordt?).

Er zijn nu (8 oktober 2015) 12 van de 48 projecten beschreven op de website. Een kwart dus. Maar er komt bijna elke dag wel een project bij. Ze zijn er mee bezig.

Bij 4 van de 12 projecten staat de naam van de intendant erbij, ik neem aan dat die door hem uitgekozen zijn. Bij 1 project staat bij dat die voortkomt uit de eerste aanvraagronde. Bij de overige 7 staat soms een naam van een medewerker van de deelnemende fondsen, soms niet. Zijn die voorgedragen zijn door de fondsen zelf, voordat de aanvraagronde van start ging? Veel van de namen van de betrokken kunstenaars/organisaties zijn bekend in het wereldje zoals Adelheid Roosen, Merlijn Twaalfhoven, Martijn Engelbregt, Cinekid, Broedstraten/Floor Ziegler, Nederlandse Dansdagen, AgriMeetsDesign. Ook op de lijst van gehonoreerde (maar niet beschreven) projecten staat een aantal bekende maar ook minder bekende namen.

Wat je wel ziet dat is gekozen voor een sterke artistieke signatuur in de gehonoreerde

projecten (zie juryverslag). Dat betekent dat van het hele spectrum aan mogelijkheden voor de inzet van kunst in de samenleving (van de nadruk op effect van participatie tot de nadruk op de artistieke kant) slechts een beperkt deel aan bod komt. Valt wellicht ook te verwachten bij de inzet van deze kunstfondsen en de daaropvolgende samenstelling van de jury. Ik ben echter heel benieuwd naar het effect van de deelname door de 6 kunstfondsen aan The art of Impact op hun toekomstig beleid van toekenningen. Gaan maatschappelijk betrokken projecten meer kans maken in de toekomst?

De doelstelling van The Art of Impact

Maar ook met deze informatie weten we nog steeds niet wat het programma wil nalaten over de maatschappelijke waarde van kunst.

Terug naar de doelstelling zoals die op de website beschreven staat: Het programma onderzoekt en stimuleert bestaande en nieuwe kunstprojecten met een duidelijk effect op een maatschappelijk thema of vraagstuk. En: de relatie tussen kunst en maatschappij verkennen, versterken en beter zichtbaar maken.

We weten dat er believers en non-believers zijn als het gaat om de maatschappelijke waarde van kunst. We weten ook dat er wel onderzoek gedaan is naar de impact van verschillende kunstvormen en dat er op sommige plekken wel bewijs ervoor is, maar op de meeste plekken niet. Dat er veel [discussie](#) is over wat nu de maatschappelijke waarde is van kunst. We weten dat veel maatschappelijk betrokken kunstenaars een vorm van sociaal ondernemerschap beoefenen en dat die sector stevig bezig is om te kijken naar de [impact](#) van wat ze doen. We weten ook dat er in de kunstsector geen standaarden zijn voor onderzoeksmethoden die werken. En we weten dat methoden die gebruikt worden in de sociale sector hiervoor (SROI, impact metingen) niet zomaar overdraagbaar zijn naar de culturele sector.

Gezien die kennis verwacht je van zo'n onderzoeksprogramma:

Wat wordt de impact van the Art of Impact?

Het onderzoekt de combinatie van verschillende disciplines en maatschappelijke thema's en domeinen, hoe projecten daarop inspelen met welke partners en met welke processen en vervolgens beschrijft het welke waarden voor wie daaruit voortkomen

Het kijkt en onderzoekt vormen van waardebeoordeling en impactmeting in aanpalende sectoren en bekijkt wat bruikbaar is in haar eigen programma

Het ondersteunt een portfolio aan projecten, van het onderzoeken van artistieke, radicale en nog niet bewezen alternatieven tot gedegen projecten met maatschappelijk ervaren kunstenaars die grondig onderzoek willen (laten) doen. Bij elk project wordt beschreven hoe de maatschappelijke waarde onderzocht en zichtbaar wordt gemaakt

Veel 'bewijs' voor de maatschappelijke waarde en impact is tot nu toe anekdotisch. Bij zo'n eenmalig programma waar ongeveer 7 miljoen euro ingestoken wordt, ga ik ervan uit dat er meer komt dan kwalitatieve beschrijvingen van projecten. Dat er dwarsverbanden worden gelegd, dat er onderzoeksmethoden ontwikkeld en getest worden. En dat er een publicatie komt met methoden waar de hele sector wat aan heeft.

De vraag blijft: wat wordt nu echt de impact van The Art of Impact, een impact die verder gaat dan het ondersteunen van belangwekkende projecten?